

Περιεχόμενα

1. ΑΠΟ ΤΗ ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ ΣΤΗ... Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_ΝΗΣΙΔΕΣ 12/07/2025 σελ.12,13

Από τη σφαγή του Ηρώδη στη σφαγή του Ερμή

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΠΕΡΑΝΤΩΝΑΚΗ

Η νουβέλα του Στέφανου Παπαδημητρίου ξεκινά με μια ομαδική δολοφονία, όταν είκοσι εννέα μαθητές Γυμνασίου και τέσσερις καθηγητές, που βρίσκονταν εκδρομή στο Πήλιο, κείνται νεκροί στην αίθουσα του πρωινού του ξενοδοχείου στο οποίο έχουν καταλύσει. Η σκηνή των πεσμένων σορών περιγράφεται δημοσιογραφικά, αλλά και εικαστικά, θέτοντας το πρώτο αίνιγμα, το ιντριγκαδόρικο «ποιος;». Κι αφού αποκαλύπτεται οικεία βουλήσει ότι δράστης είναι ο συμμαθητής τους Ερμής, ο οποίος είχε προσχεδιάσει να τους εξοντώσει με δηλητήριο, η περιέργεια του αναγνώστη μετακινείται στο δεύτερο ερώτημα, το περιβόητο «γιατί;».

Τη δρομολόγηση της υπόθεσης, ώστε να φωτιστούν τα κίνητρα της αποτρόπαιης πράξης, αναλαμβάνει ο μόνος συμμαθητής όλων των παιδιών, που εξαιτίας ασθένειας δεν πήγε την τελευταία στιγμή στην εκδρομή. Αυτός μπαίνει μπροστά ως αφηγητής που ομολογεί ότι ήταν λίγο-πολύ φίλος του Ερμή και δεν συμμερίζεται το ειδικό πρόσωπο, το οποίο οι θολές μαρτυρίες και οι αιμοβόρες φωνές των ΜΜΕ θέλουν να σκιαγραφήσουν για τον δράστη. Ο αφηγητής, λοιπόν, καταθέτει τη δική του μαρτυρία για το προφίλ του θύτη, τις σχέσεις του με τους συμμαθητές τους, τον ενδοσχολικό εκφοβισμό που είχε υποστεί, την αγάπη του για τη ζωγραφική, η οποία δεν μπόρεσε ποτέ να ευοδωθεί. Ο αφηγητής, ομοδιηγητικός αλλά όχι πρωταγωνιστής, φωτίζει με τη δική του κάμερα τον Ερμή, που είναι εκών άκων στο κέντρο της αφήγησης, τόσο ως θύτης όσο και ως θύμα, μέχρι που αυτοκτονεί (ή «αυτοκτονείται») μέσα στις φυλακές.

Ανάμεσα στις αναμνήσεις και στην εξιστόρηση των στιγμών του κοινού τους βίου, περιγράφονται πίνακες ζωγραφικής από τον 16ο αιώνα έως τον 19ο, που απεικονίζουν τη Σφαγή του Ηρώδη, μια σκηνή που αποδίδεται άλλοτε με την παγωμάρα του θανάτου κι άλλοτε με την ορμή της ανθρώπινης μανίας. Οι

Στέφανος Παπαδημητρίου

Το bullying και η αθωότητα του θύματος, η εκδίκηση και η αντιστροφή των ρόλων, οι ποικίλες προεκτάσεις της προσωπικής σιωπής, ενοχής και έκρηξης δίνουν στη νουβέλα τις λογοτεχνικές αποχρώσεις που την καθιστούν αξιανάγνωστη αλλά και κοινωνικά ουσιαστική

περιγραφές δεν είναι καθόλου διεκπεραιωτικές, αφού πετυχαίνουν να αποδώσουν το μήνυμα κάθε πίνακα, ώστε να φωτιστούν οι ποικίλες όψεις, θεολογικές και ανθρωπιστικές, της δίωξης των αρρένων βρεφών περίξ της Βηθλεέμ. Η ιδιότητα του αφηγητή ως ιστορικού τέχνης (όπως και του συγγραφέα βεβαίως) επιτρέπει μια τέτοια αντίστιξη, η οποία βέβαια προβάλλει συνεχώς αντιστοιχίες και αντιθέσεις μεταξύ των νεκρών μαθητών και των σφαιροσθέντων νηπιών.

Η επαναλαμβανόμενη αυτή αντιπαραβολή, σε συνδυασμό με τον τίτλο του βιβλίου, υποβάλλει διαρκώς το ερώτημα περί παιδικής αθωότητας και αναισιότητας. Ο καθ' ομολογίαν ένοχος Ερμής έχει χάσει (προ πολλού) την αθωότητά του; Οι δηλητηριασθέντες συμμαθητές του είναι ανυποψίαστα θύματα που δεν

έχουν διαπράξει κάτι επιλήψιμο; Τα μωρά που σφαγιάσαν οι στρατιώτες του Ηρώδη σε τι έφταιξαν; Ο μικρός Χριστός που γλίτωσε ήταν αμέτοχος της μαζικής δολοφονίας που προκάλεσε άθελά του; Γενικότερα, τα παιδιά, αδιαμφισβήτητα δείγματα της ανθρώπινης αγνότητας, είναι πάντα αθώες ψυχές, που δεν έχουν αναπτύξει μέσα τους, κι ενίοτε έξω τους, σπέρματα κακού;

Θα μπορούσε κανείς να κατηγορήσει το έργο ότι, καιτοι καλογραμμένο, μένει σε έναν διακειμενικό συσχετισμό και δεν προχωρά στην αναγκαία και κρίσιμη κορύφωση, αλλά και ότι ο αφηγητής εμμέσως πλην σαφώς αυτοεπαινείται, αφού είναι ο μόνος που παίρνει το μέρος του στοχοποιημένου Ερμή. Κι εκεί πάνω, ο Στ. Παπαδημητρίου απαντά με τον τρόπο που χειρίζεται την πλοκή. Αφενός, μια σκατολογική σκη-

Ανοιχτό Βιβλίο

1. ΑΠΟ ΤΗ ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ ΣΤΗ ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΕΡΜΗ

Μέσο: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_ΝΗΣΙΔΕΣ
Ημ. Έκδοσης: . . . 12/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/07/2025
Σελίδα: 13

ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
**Η Σφαγή
των αθών**
Νουβέλα
Σελ. 150
ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2025

νή, όπου οι συμμαθητές αναγκάζουν τον νεαρό ζωγράφο να πέσει κυριολεκτικά με τα μούτρα σε ένα πιάτο ανθρώπινα κόπρανα, σκηνοθετημένη σκηνή μιας εξευτελιστικής απανθρωποποίησης. Κανείς καθηγητής δεν ήταν παρών, κανείς μαθητής δεν αντέδρασε (πλην του αφηγητή) και κανείς δεν κατήγγειλε την επονεϊδιστη πράξη. Αφετέρου, ο αφηγητής αποκαλύπτει ότι έχει τη δική του ευθύνη για τη μαζική δολοφονία, γεγονός που δεν τον αφήνει στο περιθώριο μιας αφελούς ωραιοποίησης εκ μέρους του συγγραφέα.

Το bullying και η αθωότητα του θύματος, η εκδίκηση και η αντιστροφή των ρόλων, οι ποικίλες προεκτάσεις της προσωπικής σιωπής, ενοχής και έκρηξης δίνουν στη νουβέλα τις **λογοτεχνικές** αποχρώσεις που την καθιστούν αξιανάγνωστη αλλά και κοινωνικά ουσιώδη.